

سرانه‌ی مصرف شیر در مناطق شهری و روستایی ایران طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۳

مریم روغنجی

مقدمه

۱۳۹۳، به ۴/۱۰ کیلوگرم رسیده است. سرانه‌ی مصرف شیر معمولی (غیر پاستوریزه) از ۴۳/۷۶ کیلوگرم در سال ۱۳۸۳ به ۳۴/۳۵ کیلوگرم در سال ۱۳۹۳ رسیده است، که از رشد سالانه‌ی منفی ۲/۳۹ درصدی نسبت به سال ۱۳۸۳ خبر می‌دهد. همان‌طور که مشخص است با توجه به دسترسی و گرایش روستاییان به استفاده از شیر غیر پاستوریزه، میانگین مصرف سرانه‌ی این شیر طی سال‌های مورد بررسی ۵/۹۳ برابر مصرف شیر پاستوریزه بوده است.

جدول ۲ سرانه‌ی مصرف سالانه‌ی انواع شیر در مناطق شهری کشور را نشان می‌دهد. در سال ۱۳۸۳، سرانه‌ی مصرف انواع شیر پاستوریزه ۳۰/۹۴ کیلوگرم بوده و مصرف آن تا سال ۱۳۸۸ روند صعودی داشته به طوری که در این سال به بیش‌ترین مقدار مصرف ۴۱/۷۶ کیلوگرم رسیده است و از آن سال به بعد دارای روند نزولی بوده که در سال ۱۳۹۳ به ۱۹/۵۰ کیلوگرم رسیده است، که از رشد سالانه‌ی منفی ۴/۵ درصدی نسبت به سال ۱۳۸۳ خبر می‌دهد. یکی از علل کاهش مصرف شیر خصوصاً از سال ۱۳۹۱ به بعد را می‌توان به حذف یارانه‌ی شیر اشاره داشت. سرانه‌ی مصرف شیر معمولی (غیر پاستوریزه) از ۶/۳۵ کیلوگرم در سال ۱۳۸۳ به ۷/۴۵ کیلوگرم در سال ۱۳۹۳ رسیده است، که از رشد مثبت ۱/۶۰ درصدی نسبت به سال ۱۳۸۳ خبر می‌دهد. میانگین مصرف سرانه‌ی شیر پاستوریزه خانوارهای شهری طی سال‌های مورد بررسی ۵/۷۷ برابر میانگین مصرف شیر غیر پاستوریزه است.

سرانه‌ی مصرف سالانه‌ی انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) در مناطق شهری استان‌های کشور

جدول ۳ سرانه‌ی مصرف سالانه‌ی انواع شیر را در مناطق شهری به تفکیک استان‌های کشور در سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۹۳ نشان می‌دهد. همان‌طور که مشخص است مصرف سرانه‌ی شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) همه‌ی استان‌ها به غیر از استان یزد، در سال ۱۳۹۳ در مقایسه با سال ۱۳۸۳ دارای رشد منفی بوده است. در سال ۱۳۹۳ بیش‌ترین سرانه‌ی مصرف سالانه‌ی انواع شیر مربوط به استان‌های

شیر یک نوشیدنی بسیار مغذی است که سرشار از کلسیم، پروتئین، ویتامین‌های گروه B و ... بوده و برای سلامت بدن لازم و ضروری است. مطالعات بسیاری نشان می‌دهد که مصرف روزانه‌ی شیر در دوران کودکی و نوجوانی پایه‌گذار استخوان‌هایی محکم بوده و از عوامل اصلی پیشگیری‌کننده‌ی پوکی استخوان در زندگی سالمندی است. استفاده از شیر خصوصاً شیرهای غنی‌شده با ویتامین D، برای افرادی که در شهرهای آلوده زندگی می‌کنند یا عوامل دیگری مانع رسیدن نور خورشید به آنها می‌شود، بسیار تأکید شده است. بر این اساس در این مقاله با استفاده از داده‌های طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی مربوط به سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۳، سرانه‌ی مصرف انواع شیر به تفکیک مناطق شهری و روستایی استان‌های کشور مورد بررسی قرار گرفته است.

سرانه‌ی مصرف انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) در مناطق شهری کشور در سال ۱۳۹۳، ۲۶/۹۵ کیلوگرم و در مناطق روستایی ۳۸/۴۴ کیلوگرم بوده در حالی که میزان مصرف توصیه‌شده، روزانه ۲ لیوان (۴۰۰ گرم) معادل ۱۴۶ کیلوگرم در سال است. یکی از دلایل مهم فاصله‌ی بسیار مصرف فعلی با میزان توصیه‌شده را می‌توان عدم آگاهی و فقر فرهنگ تغذیه‌ای در جامعه دانست، لذا بایستی سیاستگذاران و برنامه‌ریزان در برنامه‌های توسعه‌ی کشور به این مهم بپردازند و همچنین با اختصاص یارانه‌ی شیر به افزایش قدرت خرید مردم توجه ویژه داشته باشند.

سرانه‌ی مصرف سالانه‌ی انواع شیر در مناطق شهری و روستایی کشور

جدول ۱ سرانه‌ی مصرف سالانه‌ی انواع شیر در مناطق روستایی کشور را نشان می‌دهد. در سال ۱۳۸۳، سرانه‌ی مصرف انواع شیر پاستوریزه ۶/۵۲ کیلوگرم بوده که در سال ۱۳۸۹ به بیش‌ترین مقدار مصرف، ۱۱/۰۶ کیلوگرم رسیده و سپس روند نزولی داشته به طوری که در سال

مریم روغنجی کارشناس آمارهای اقتصادی دفتر جمعیت، نیروی کار و سرشماری مرکز آمار ایران است.

جدول ۱ - سرانه مصرف سالانه انواع شیر در مناطق روستایی کشور

شرح	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳
انواع شیر پاستوریزه	۴۱۰	۴۸۸	۵۴۱	۸۱۵	۱۱۰۶	۹۶۲	۶۹۸	۷۳۶	۷۷۵	۷۲۸	۶۵۲
شیر معمولی (غیر پاستوریزه) و آغوز	۳۴۳۵	۳۵۴۹	۴۰۸۷	۳۵۴۱	۳۷۶۹	۳۸۱۶	۴۱۵۲	۴۴۰	۴۵۷۴	۴۱۳۵	۴۳۷۶

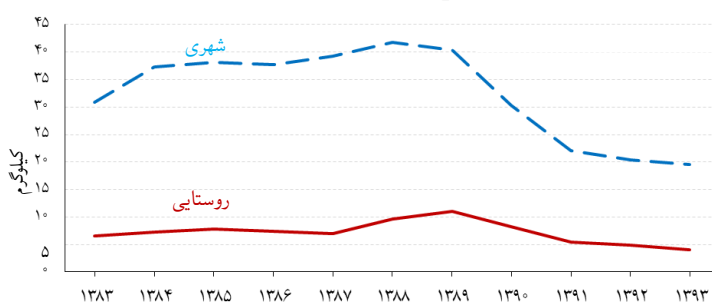
مآخذ داده‌ها: مرکز آمار ایران، استخراج از داده‌های طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی مربوط به سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۳

جدول ۲ - سرانه مصرف سالانه انواع شیر در مناطق شهری کشور

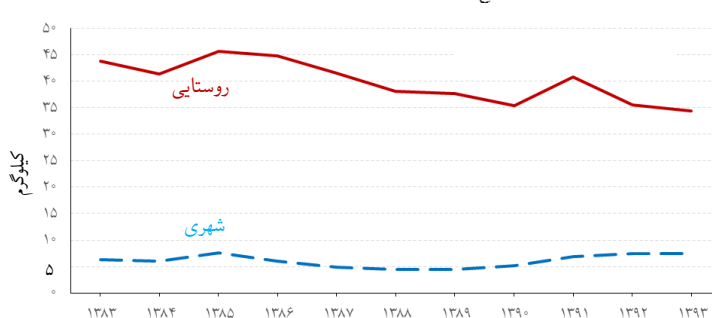
شرح	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳
انواع شیر پاستوریزه	۱۹۵۰	۲۰۴۲	۲۲۱۰	۳۰۹۱	۴۰۴۵	۴۱۷۶	۳۹۳۱	۳۷۷۵	۳۸۱۴	۳۷۲۶	۳۰۹۴
شیر معمولی (غیر پاستوریزه) و آغوز	۷۴۵	۷۴۴	۶۸۶	۵۱۶	۴۳۷	۴۶۷	۴۹۰	۵۹۹	۷۵۷	۶۰۸	۶۳۵

مآخذ داده‌ها: مرکز آمار ایران، استخراج از داده‌های طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی مربوط به سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۳

شکل ۱ - سرانه مصرف سالانه انواع شیر پاستوریزه به تفکیک مناطق شهری و روستایی کشور

شکل ۲ - سرانه مصرف انواع شیر غیر پاستوریزه به تفکیک مناطق شهری و روستایی کشور

خراسان جنوبی، خراسان رضوی و چهارمحال و بختیاری به ترتیب با ۴۰۸۲، ۳۸۹۰ و ۳۸۵۲ کیلوگرم بوده و کم‌ترین مصرف مربوط به استان‌های لرستان، بوشهر و ایلام به ترتیب با ۷۴۸، ۷۷۰ و ۸۴۰ کیلوگرم بوده است.

سرانه مصرف سالانه انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) در مناطق روستایی استان‌های کشور

جدول ۴ سرانه مصرف سالانه انواع شیر را در مناطق روستایی به تفکیک استان‌های کشور نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۳ بیش‌ترین سرانه مصرف سالانه انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) مربوط به مناطق روستایی استان‌های اردبیل، آذربایجان غربی و کردستان به ترتیب با ۹۳/۸۶، ۷۰/۸۱ و ۷۰/۳۷ کیلوگرم و کم‌ترین مصرف مربوط به استان‌های هرمزگان، بوشهر و ایلام به ترتیب با ۴/۶۱، ۵/۴۰ و ۸/۰۷ کیلوگرم بوده است.

نتیجه‌گیری

در سال ۱۳۸۳، سرانه مصرف شیر پاستوریزه مناطق شهری ۳۰۹۴ کیلوگرم بوده که در سال ۱۳۹۳ به ۱۹/۵۰ کیلوگرم رسیده است که از رشد سالانه منفی ۴/۵ درصدی برخوردار بوده است.

در سال ۱۳۸۳، سرانه مصرف شیر غیر پاستوریزه مناطق روستایی ۴۳/۷۶ کیلوگرم بوده که در سال ۱۳۹۳ به ۳۴/۳۵ کیلوگرم رسیده است که از نرخ رشد

سالانه‌ی منفی ۲/۳۹ درصد برخوردار بوده است.

سرانه‌ی مصرف انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) مناطق شهری کشور در سال ۱۳۹۳، ۲۶/۹۵ کیلوگرم بوده است. سرانه‌ی مصرف شیر اکثر استان‌های کشور جز استان‌های خراسان جنوبی، خراسان رضوی، چهارمحال و بختیاری، تهران، آذربایجان شرقی، اردبیل، زنجان و اصفهان (به ترتیب با ۴۰/۹۲، ۳۸/۹۰، ۳۸/۵۲، ۳۵/۹۴، ۳۴/۱۸، ۳۱/۶۲، ۳۰/۶۹ و ۳۰/۳۱ کیلوگرم) پایین‌تر از سرانه‌ی مصرف کشور است.

سرانه‌ی مصرف انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) مناطق روستایی کشور در سال ۱۳۹۳، ۳۸/۴۴ کیلوگرم بوده است. سرانه‌ی مصرف شیر اکثر استان‌های کشور جز استان‌های اردبیل، آذربایجان غربی، کردستان، آذربایجان شرقی، خراسان رضوی، زنجان، لرستان، کرمانشاه، چهارمحال

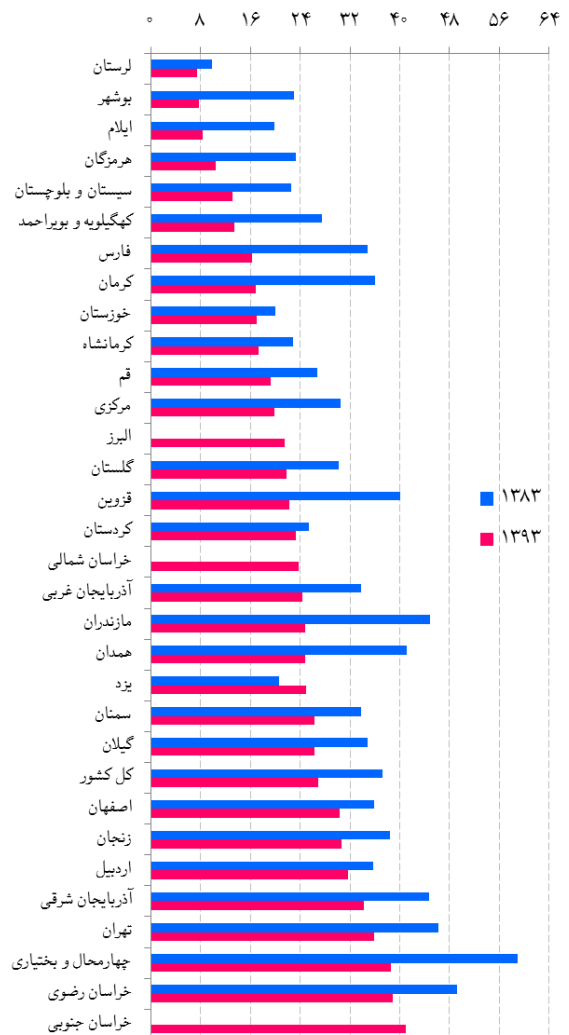
و بختیاری، خوزستان و قزوین (به ترتیب با ۹۳/۸۶، ۷۰/۸۱، ۷۰/۳۷، ۶۲/۰۵، ۶۰/۰۴، ۵۳/۸۷، ۵۱/۳۰، ۵۱/۰۳، ۴۹/۴۶، ۴۴/۱۴ و ۴۱/۷۴ کیلوگرم) پایین‌تر از سرانه‌ی مصرف کشور است.

میانگین سرانه‌ی مصرف شیر در نقاط شهری و روستایی کشور طی سال‌های مورد بررسی به ترتیب، ۳۸/۶۰ و ۴۷/۱۱ کیلوگرم (معادل ۱۹۳ و ۲۳۵/۵ لیوان) می‌باشد. یعنی هر فرد در نقاط شهری و روستایی به ترتیب، ۱۹۳ و ۲۳۵/۵ روز از سال، روزانه یک لیوان شیر مصرف می‌نماید، که با میزان مصرف توصیه‌شده فاصله‌ی زیادی وجود دارد.

منابع

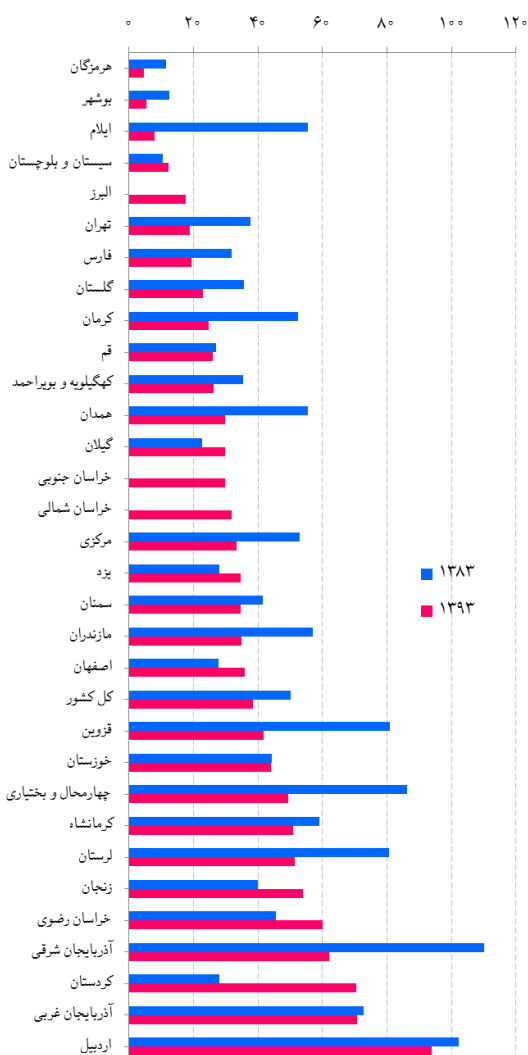
مرکز آمار ایران، طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی: ۱۳۸۳-۱۳۹۳

شکل ۳- سرانه‌ی مصرف انواع شیر در مناطق شهری استان‌های کشور در سال ۱۳۸۳ و ۱۳۹۳

مأخذ داده‌ها: مرکز آمار ایران، طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی مربوط به سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۳

شکل ۴- سرانه‌ی مصرف انواع شیر در مناطق روستایی استان‌های کشور در سال ۱۳۸۳ و ۱۳۹۳

مأخذ داده‌ها: مرکز آمار ایران، طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی مربوط به سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۳

جدول ۳- سرانه مصرف سالانه انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) در مناطق شهری استان‌های کشور ۱۳۸۳-۱۳۹۳

شرح	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	رشد سالانه سرانه مصرف در بازه زمانی ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۳ (درصد)
مرکزی	۳۰۶۳	۳۲۱۷	۳۷۷۳	۳۶۵۲	۳۷۲۸	۴۲۶۵	۴۴۶۰	۳۸۱۱	۲۲۷۴	۲۰۳۱	۱۹۸۱	-۴۲۰
گیلان	۳۴۸۱	۲۸۸۷	۳۸۸۶	۳۶۸۳	۳۸۲۹	۳۸۳۴	۴۰۵۳	۳۰۶۱	۲۲۱۰	۲۵۹۹	۲۶۳۳	-۲۷۶
مازندران	۴۴۸۲	۴۹۷۶	۵۰۷۸	۴۲۵۹	۴۷۲۸	۴۷۵۴	۵۴۰۶	۳۸۱۱	۲۷۱۹	۲۹۱۲	۲۴۷۶	-۵۷۶
آذربایجان شرقی	۴۴۷۳	۴۴۶۰	۴۷۷۱	۴۵۰۴	۵۶۲۶	۵۷۲۵	۵۵۶۲	۴۲۸۸	۴۱۸۸	۴۰۳۵	۳۴۷۸	-۱۶۵
آذربایجان غربی	۳۳۷۵	۳۸۵۰	۳۹۹۵	۴۵۶۲	۴۲۱۲	۵۵۳۸	۴۷۴۹	۳۶۰۷	۳۷۱۷	۳۳۵۷	۲۴۴۱	-۲۱۹
کرمانشاه	۲۲۸۷	۲۰۳۸	۲۵۴۳	۲۶۹۱	۳۲۱۶	۴۲۸۰	۳۵۲۵	۲۷۳۰	۱۸۰۲	۱۸۶۵	۱۷۲۷	-۱۷۷
خوزستان	۱۹۹۵	۱۶۰۲	۱۵۶۱	۱۹۴۰	۲۵۶۸	۳۵۰۸	۲۴۴۹	۲۵۳۷	۲۰۵۷	۱۹۷۰	۱۶۹۵	-۱۶۲
فارس	۳۴۷۶	۳۷۲۹	۳۸۵۶	۳۲۰۸	۳۲۷۱	۳۴۹۲	۴۱۹۳	۲۴۹۶	۲۱۷۹	۱۸۴۰	۱۶۲۰	-۷۳۵
کرمان	۳۵۹۹	۳۵۶۰	۲۶۶۴	۳۳۵۴	۲۶۴۶	۴۰۹۸	۳۲۷۱	۲۶۲۶	۱۷۷۸	۲۴۹۱	۱۶۸۱	-۷۳۳
خراسان رضوی	۴۹۲۳	۴۸۶۱	۴۸۹۵	۴۶۹۵	۴۸۹۸	۵۲۱۷	۵۵۶۱	۴۸۵۴	۴۰۸۹	۲۵۶۶	۳۸۹۰	-۲۳۳
اصفهان	۳۵۸۸	۳۹۰۶	۳۹۴۴	۳۸۱۹	۳۹۷۶	۴۴۱۲	۴۲۰۸	۳۳۷۷	۲۸۷۱	۲۸۰۵	۳۰۳۱	-۱۶۷
سیستان و بلوچستان	۲۲۵۵	۲۶۳۹	۲۵۱۳	۱۹۷۹	۲۱۳۴	۱۹۰۹	۲۱۱۴	۱۶۵۸	۱۳۶۶	۱۳۲۷	۱۳۰۹	-۵۲۹
کردستان	۲۵۲۳	۲۷۷۰	۲۹۷۳	۲۶۱۸	۲۸۸۹	۳۶۱۲	۴۷۰۶	۳۳۵۰	۲۰۰۹	۲۴۱۹	۲۴۲۲	-۰۸۲
همدان	۴۱۱۲	۴۱۶۲	۳۸۵۴	۴۰۹۴	۳۹۴۰	۵۱۸۰	۵۹۱۲	۳۸۷۷	۲۳۲۳	۲۲۵۹	۲۴۷۸	-۴۹۴
چهارمحال و بختیاری	۵۸۹۶	۴۸۱۶	۴۷۷۹	۳۹۸۸	۳۳۷۴	۴۱۹۷	۴۶۱۰	۴۵۶۷	۳۴۸۳	۳۱۹۹	۳۸۵۲	-۴۱۷
لرستان	۹۸۸	۲۱۴۸	۳۰۱۶	۲۷۳۴	۶۲۳۳	۵۲۶۳	۳۲۹۶	۲۷۷۵	۱۷۸۵	۱۵۶۳	۷۴۸	-۲۷۴
ایلام	۱۹۸۳	۲۰۲۳	۲۱۲۰	۲۰۷۴	۲۴۰۹	۲۹۸۱	۲۲۶۵	۲۱۲۰	۸۵۳	۸۲۱	۸۴۰	-۸۲۳
کهگیلویه و بویراحمد	۲۷۴۹	۳۱۲۹	۲۷۲۲	۳۶۳۰	۲۵۴۹	۲۸۰۷	۲۳۸۰	۱۷۷۵	۱۴۵۲	۱۵۹۵	۱۲۴۶	-۶۸۹
بوشهر	۲۲۸۵	۲۹۱۲	۲۴۰۶	۲۱۸۷	۱۴۹۹	۲۷۹۷	۱۷۵۸	۸۹۵	۵۶۴	۶۴۰	۷۷۰	-۱۰۳۵
زنجان	۳۸۳۶	۴۴۸۳	۵۴۵۰	۵۳۰۹	۵۲۳۵	۵۹۲۲	۶۹۰۳	۷۱۹۲	۶۱۲۵	۳۵۲۵	۳۰۶۹	-۲۲۱
سمنان	۳۳۷۹	۳۷۸۲	۳۵۲۶	۳۴۱۲	۳۲۶۸	۳۷۷۸	۳۹۲۱	۲۹۴۹	۲۶۷۸	۲۵۳۲	۲۶۲۴	-۷۵۰
یزد	۲۰۶۴	۳۲۶۶	۴۲۲۹	۳۵۳۰	۲۹۷۹	۲۹۴۶	۳۲۷۵	۲۴۶۳	۲۷۱۴	۲۷۶۱	۲۵۰۱	۱۹۴
هرمزگان	۲۳۲۹	۱۷۷۸	۲۱۵۲	۲۲۶۰	۲۲۳۷	۲۶۷۱	۲۱۶۹	۱۳۷۴	۱۱۶۷	۹۸۷	۱۰۳۹	-۷۷۵
تهران	۴۶۱۴	۵۸۰۱	۵۸۰۰	۵۶۳۴	۵۲۸۲	۴۸۳۱	۴۵۳۹	۴۱۷۲	۳۵۸۷	۳۵۹۶	۳۵۹۴	-۲۴۷
اردبیل	۳۵۶۸	۴۶۲۷	۴۷۳۲	۵۰۲۸	۴۷۴۷	۴۸۹۹	۵۳۲۱	۴۱۶۹	۳۲۱۶	۳۱۸۵	۳۱۶۲	-۱۲۰
قم	۲۶۷۹	۳۳۶۱	۳۹۵۵	۵۵۴۱	۳۷۳۶	۳۲۶۲	۴۹۳۳	۳۱۴۵	۱۸۲۳	۱۸۱۱	۱۹۲۲	-۲۲۷
قزوین	۴۰۰۳	۳۶۲۲	۳۶۲۰	۳۵۶۱	۳۴۹۵	۳۷۰۰	۳۶۴۲	۲۷۵۱	۱۹۲۵	۲۳۵۸	۲۲۳۱	-۵۶۸
گلستان	۳۰۱۹	۴۲۷۹	۴۰۸۹	۳۸۰۴	۳۵۶۹	۴۱۶۵	۴۲۵۷	۲۹۸۵	۲۸۰۱	۲۴۶۶	۲۱۸۳	-۳۱۹
خراسان شمالی	-	۲۷۸۴	۳۲۵۷	۳۷۸۴	۴۷۴۵	۵۰۶۱	۴۵۲۳	۲۲۲۴	۲۲۸۵	۲۲۱۵	۲۲۸۲	-
خراسان جنوبی	-	۵۱۸۳	۵۲۵۱	۶۱۱۶	۴۹۸۳	۵۶۰۰	۵۹۱۳	۵۶۳۵	۳۹۶۶	۳۷۱۰	۴۰۹۲	-
البرز	-	-	-	-	-	-	-	۲۷۰۱	۱۶۱۳	۱۶۳۸	۲۱۴۹	-

منابع داده‌ها: مرکز آمار ایران، طرح آماری هزینه درآمد خانوارهای شهری و روستایی مربوط به سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۳

جدول ۴- سرانه‌ی مصرف سالانه انواع شیر (پاستوریزه و غیر پاستوریزه) در مناطق روستایی استان‌های کشور ۱۳۸۳-۱۳۹۳

شرح	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	رشد سالانه سرانه‌ی مصرف در بازه‌ی زمانی ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۳ (درصد)
مرکزی	۵۲۹۹	۴۶۲۷	۵۶۶۵	۶۱۹۰	۷۵۸۱	۶۰۰۶	۴۶۵۶	۴۷۶۵	۴۵۷۵	۳۳۳۴	۳۲۴۵	-۴۵۰
گیلان	۲۲۶۵	۲۳۸۰	۳۷۳۷	۵۰۶۰	۴۱۸۱	۴۱۸۹	۴۳۲۹	۳۹۳۳	۳۶۰۸	۲۹۷۹	۲۹۸۷	۲۸۱
مازندران	۵۷۱۲	۶۶۴۰	۶۰۲۸	۴۹۶۳	۳۸۰۴	۴۶۴۲	۴۷۸۰	۴۴۱۴	۴۵۹۴	۳۸۶۹	۳۴۸۸	-۴۸۱
آذربایجان شرقی	۱۱۰۱۷	۶۴۲۱	۷۲۸۰	۸۶۸۰	۷۸۹۴	۷۰۱۳	۷۲۳۴	۶۲۸۷	۹۹۴۰	۷۷۹۴	۶۲۰۵	-۵۵۸
آذربایجان غربی	۷۲۶۹	۸۶۵۶	۸۹۵۶	۸۴۶۰	۹۲۹۶	۹۳۰۳	۱۰۱۷۱	۹۷۰۹	۹۸۹۶	۸۷۸۰	۷۰۸۱	-۰۲۶
کرمانشاه	۵۹۰۴	۳۹۱۲	۵۵۴۳	۷۹۳۳	۸۱۳۰	۸۶۰۸	۶۹۱۲	۶۵۰۱	۷۷۱۷	۵۶۳۹	۵۱۰۳	-۱۴۵
خوزستان	۴۴۷۵	۲۳۶۳	۴۱۵۸	۴۸۳۵	۵۱۶۰	۴۴۳۳	۳۳۵۲	۳۷۱۲	۳۳۳۱	۴۲۲۵	۴۴۱۴	-۰۰۳
فارس	۳۱۷۶	۳۳۳۳	۲۹۲۸	۲۳۸۵	۱۸۱۳	۲۴۲۲	۳۰۱۰	۲۲۸۴	۲۴۷۸	۲۲۶۷	۱۹۳۶	-۴۸۳
کرمان	۵۲۴۱	۴۰۰۷	۴۶۶۷	۴۰۸۷	۳۲۴۴	۳۲۹۷	۴۳۲۲	۳۴۲۷	۲۶۳۳	۲۴۳۴	۲۴۷۷	-۷۲۲
خراسان رضوی	۴۵۵۵	۴۹۵۵	۴۸۲۱	۴۵۸۲	۴۵۹۵	۴۵۵۳	۵۳۲۵	۵۱۹۱	۵۶۹۱	۳۱۱۳	۶۰۰۴	۲۸۰
اصفهان	۲۷۸۲	۵۱۶۲	۴۸۴۱	۴۱۳۹	۴۲۶۳	۴۶۰۸	۴۲۳۱	۳۸۳۶	۳۴۶۹	۴۴۲۱	۳۶۰۴	۲۶۲
سیستان و بلوچستان	۱۰۴۸	۱۸۷۴	۱۶۲۹	۱۲۲۷	۱۲۶۷	۸۶۱	۱۲۲۳	۱۱۵۳	۹۲۲	۱۲۳۴	۱۲۱۷	۱۵۱
کردستان	۲۸۱۵	۳۵۸۹	۷۶۶۹	۸۴۳۴	۷۵۶۵	۷۵۷۷	۷۷۷۷	۹۸۱۰	۷۵۴۳	۶۷۶۸	۷۰۳۷	۹۶۰
همدان	۵۵۴۲	۶۳۷۲	۴۸۳۸	۴۷۱۱	۴۵۵۹	۳۸۷۹	۴۸۶۲	۳۵۴۹	۳۲۶۸	۲۹۴۰	۲۹۷۵	-۶۰۳
چهارمحال و بختیاری	۸۶۳۲	۶۸۰۹	۸۸۳۳	۶۱۸۸	۵۳۷۸	۵۶۹۲	۴۸۶۱	۵۱۲۲	۵۸۹۴	۴۶۴۵	۴۹۴۶	-۵۴۲
لرستان	۸۰۵۶	۳۸۸۵	۴۲۵۰	۵۳۰۲	۵۲۹۹	۷۲۱۶	۵۷۸۰	۳۰۷۷	۵۴۸۵	۵۲۱۲	۵۱۳۰	-۴۱
ایلام	۵۵۴۶	۳۲۸۳	۲۵۴۵	۱۸۰۲	۲۳۵۳	۲۴۲۶	۳۳۰۱	۳۲۶۵	۱۰۳۸	۱۴۶۵	۸۰۷	-۱۷۵۳
کهگیلویه و بویراحمد	۳۵۳۴	۴۵۲۲	۲۷۶۱	۵۰۹۰	۳۹۰۵	۴۱۸۸	۳۸۵۰	۳۹۵۰	۴۳۷۰	۳۷۲۴	۲۶۱۸	-۲۹۶
بوشهر	۱۲۶۶	۲۰۲۰	۱۳۸۳	۱۵۴۰	۱۳۶۸	۱۵۶۶	۱۰۹۵	۸۴۳	۵۶۰	۳۲۵	۵۴۰	-۸۱۶
زنجان	۴۰۰۰	۶۲۰۲	۶۳۵۷	۶۹۱۵	۸۲۹۱	۵۳۰۳	۹۰۵۶	۱۱۵۸۶	۱۱۴۳۱	۶۹۴۳	۵۲۸۷	۳۰۲
سمنان	۴۱۴۶	۴۴۳۶	۴۰۲۶	۳۶۶۳	۳۸۳۹	۳۶۳۳	۳۵۳۰	۳۰۳۶	۳۲۴۷	۲۷۵۸	۳۴۸۳	-۱۷۵
یزد	۲۷۹۵	۴۱۸۳	۴۴۴۴	۳۶۳۸	۳۰۸۱	۲۹۹۹	۳۴۳۱	۲۹۷۹	۳۴۴۷	۳۳۳۱	۳۴۵۷	۲۱۵
هرمزگان	۱۱۵۴	۱۱۸۸	۱۷۸۴	۱۵۷۲	۱۲۷۰	۷۸۷	۷۶۰	۷۱۱	۶۸۴	۵۹۵	۴۶۱	-۸۷۶
تهران	۳۷۶۷	۴۵۲۴	۴۵۸۱	۳۹۶۰	۳۹۳۵	۴۰۴۹	۳۲۵۹	۳۷۰۶	۱۹۴۲	۱۸۶۴	۱۸۸۵	-۶۶۹
اردبیل	۱۰۲۳۶	۱۱۳۰۰	۱۰۱۶۹	۱۱۳۶۶	۷۲۳۲	۹۱۶۸	۷۵۹۴	۷۳۶۷	۹۵۶۴	۸۵۸۰	۹۳۸۶	-۰۸۶
قم	۲۷۰۹	۳۵۶۲	۲۴۷۵	۴۶۰۷	۲۷۳۱	۲۵۲۱	۳۰۰۴	۲۵۹۲	۲۲۳۳	۲۱۳۳	۲۶۰۸	-۰۳۸
قزوین	۸۰۹۶	۷۱۴۴	۶۹۸۵	۷۱۴۹	۵۱۸۵	۴۱۱۹	۳۹۷۷	۴۴۶۹	۴۳۳۸	۴۶۷۵	۴۱۷۴	-۶۴۱
گلستان	۳۵۷۷	۳۶۶۰	۴۰۲۱	۴۰۶۴	۳۷۳۸	۳۳۳۳	۳۳۶۵	۲۷۹۶	۲۸۶۴	۳۰۲۹	۲۲۸۹	-۴۳۷
خراسان شمالی	-	۲۳۹۴	۶۹۵۲	۵۲۰۰	۳۹۵۳	۴۷۱۶	۴۹۲۷	۳۸۱۸	۳۶۹۴	۳۲۱۷	۳۱۸۹	-
خراسان جنوبی	-	۷۸۷۷	۴۶۳۳	۴۵۷۵	۵۱۲۶	۴۱۴۳	۴۰۵۸	۲۹۸۸	۳۱۴۴	۳۶۷۰	۲۹۸۷	-
البرز	-	-	-	-	-	-	-	۲۷۲۶	۱۶۰۰	۱۷۳۹	۱۷۵۴	-

مأخذ داده‌ها: مرکز آمار ایران، طرح آماری هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی مربوط به سال‌های ۱۳۸۳-۱۳۹۳